

ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРОКУРАТУРИ УКРАЇНИ

ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОКУРАТУРИ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ ПРАВ НЕПОВНОЛІТНІХ

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

«Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2012

УДК 347.963(477)
ББК 67.62(4Укр)
Д 50

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Національної академії прокуратури України
(протокол № 3 від 31 жовтня 2012 року)*

Рецензенти:

Годуєв О. О. – начальник управління захисту прав і свобод дітей Генеральної прокуратури України, старший радник юстиції;

Присяжнюк І. І. – заступник директора Інституту підвищення кваліфікації кадрів Національної академії прокуратури України, старший радник юстиції, кандидат юридичних наук.

Д 50 Діяльність прокуратури у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх. [текст] : наук.-практ. посіб./ [І.Г. Кучеріна, Н.В. Лісова, Т.Є. Мироненко, Г.В. Попов, О.С. Панчин] – К. : «Центр учбової літератури», 2012. – 128 с. . – (Серія «Бібліотека прокурора»).

ISBN 978-617-673-172-6

У науково-практичному посібнику викладено основні положення щодо діяльності органів прокуратури у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх. Акцентується увага на характеристиці повноважень прокурора, методиці виявлення порушень законів, а також засобах прокурорського реагування на порушення законів у вказаній сфері.

Видання розраховане на працівників органів прокуратури, викладачів і наукових працівників, аспірантів і студентів вищих юридичних навчальних закладів.

УДК 347.963(477)
ББК 67.62(4Укр)

ISBN 978-617-673-172-6

© Генеральна прокуратура України., 2012.
© Національна академія прокуратури України, 2012.
© дизайн та оформлення, «Видавництво «Центр учбової літератури», 2012.

ЗМІСТ

Вступ	4
Розділ 1. Загальні положення діяльності прокуратури у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	7
1.1. Правове регулювання діяльності прокуратури у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	7
1.2. Завдання, предмет та межі прокурорського нагляду у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх . . .	29
Розділ 2. Організація діяльності прокуратури у сфері забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	43
2.1. Підготовка до проведення перевірок щодо забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	43
2.2. Особливості проведення перевірок щодо забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	56
2.3. Реагування прокурора на виявлені порушення щодо забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх	77
Післямова	97
Список використаних джерел	98
Список рекомендованих нормативно-правових актів	105
Додатки	111

ВСТУП

Відповідно до ст. 3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю [19].

Зауважимо, що право на працю є невід'ємною умовою існування будь-якої людини, яке зокрема, гарантовано ст. 43 Основного Закону нашої держави. Так, вказана стаття визначає, що кожен має право на працю, яка включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роду трудової діяльності, реалізовує програми професійно-технічного навчання, підготовки і перепідготовки кадрів відповідно до суспільних потреб.

Використання примусової праці забороняється. Не вважається примусовою працею військова або альтернативна (невійськова) служба, а також робота чи служба, яка виконується особою за вироком чи іншим рішенням суду або відповідно до законів про воєнний і про надзвичайний стан.

Кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом.

Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється.

Громадянам гарантується захист від незаконного звільнення.

Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом.

Статтею 32 Конвенції про права дитини від 20 листопада 1989 року визначено, що держави-учасниці визнають право дитини на захист від економічної експлуатації та від виконання будь-якої роботи, яка може становити

небезпеку для здоров'я, бути перешкодою в одержанні нею освіти чи завдавати шкоди її здоров'ю, фізичному, розумовому, духовному, моральному та соціальному розвитку.

Держави-учасниці вживають законодавчі, адміністративні і соціальні заходи, а також заходи в галузі освіти з тим, щоб забезпечити дотримання вимог вказаної статті. З цією метою, керуючись відповідними положеннями інших міжнародних документів, держави-учасниці, зокрема:

а) встановлюють мінімальний вік для прийому на роботу;

б) визначають необхідні вимоги щодо тривалості робочого дня й умови праці;

с) передбачають відповідні види покарань або інші санкції для забезпечення ефективного здійснення цієї статті [16].

Підкреслимо, що значної уваги з боку державних органів потребує питання додержання законодавства щодо забезпечення реалізації трудових прав неповнолітніх.

Наведене обумовлено, зокрема, тим, що на початку оздоровчого сезону на морському узбережжі та в центрах курортних міст відкриваються багато закладів торгівлі, громадського харчування та сфери послуг. Також виникає потреба у працівниках на сільськогосподарських роботах. У цей час учні старших класів загальноосвітніх шкіл, випускники шкіл, які не продовжують навчання, шукають можливість заробити. Оскільки вказані молоді люди найбільш незахищені у сфері трудових відносин, то саме вони потерпають від трудової експлуатації з боку недобросовісних роботодавців.

З огляду на викладене набуває актуальності представлений посібник про діяльність органів прокуратури щодо захисту прав і свобод неповнолітніх у галузі трудових правовідносин.

Метою розробки науково-методичного посібника є необхідність надання допомоги у здійсненні результа-

тивних (ефективних) перевірок, тобто вжиття найефективніших заходів до поновлення прав неповнолітніх з питань дотримання законодавства про працю та працевлаштування, успішного виконання покладених на органи прокуратури завдань щодо утвердження верховенства права, зміцнення законності, захисту прав і свобод дітей.

Завданням авторів видання є вивчення сучасного стану та окреслення перспективи впровадження методик стосовно проведення перевірок дотримання законодавства про працю та працевлаштування неповнолітніх, розв'язання проблемних питань у цій сфері теоретичної або практичної спрямованості, а також вивчення способів їх вирішення.